विशसनेसंग्रामे ॥ ३० ॥ भवंसृष्टिं अभ्येत्यप्रसित्वा ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ आत्मरूपगुणान् आत्मनिकल्पितान् रूपंवयोवर्णाकृत्यादि गुणान्सत्वादीन् ॥३३॥ क्रियापथेकर्ममार्गे क्रियांतथातदितिमन्यते इ
दंकर्मएवंगुणंएवंफलमित्यावश्यकत्वेनमानयति ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥४०॥४१॥ निरात्मानिःस्वरूपःचिदाभासविशिष्टोदेहेंद्रियादिसंघतः दृश्यत्वेनशुक्तिरजतादिवन्मिथ्यात्वा
त् आत्मगुणैःचेतनत्वसत्यत्वसुखत्वैः यथोक्तं आनंदोविषयानुभवोनित्यत्वंचेतिसतिधर्माः अपृथक्त्वेपिचतेषां चैतन्यात्पृथगिवावभासंतइति ॥ ४२ ॥ ४३॥ ४४॥ प्रकृतिरिति यद्यपिस्त्रीपुंसाभ्यामपत्य

जन्ममृत्युविवादेचतथाविशसनेपिच॥ शुभाशुभमयंसर्वमेतदाहुःक्रियापथं॥ ३० ॥ प्रकृतिःकुरुतेदेवीभवंप्रलयमेवच॥ दिवसांतेगुणानेतानभ्येत्यैकोव
तिष्ठते॥ ३१ ॥ रश्मिजालमिवादित्यस्तत्तत्कालेनियच्छति॥ एवमेषोसकृत्पूर्वंक्रीडार्थमभिमन्यते॥ ३२॥ आत्मरूपगुणानेतान्विविधान्हृदयप्रियान्॥ एव
मेतांविकुर्वाणःसर्गप्रलयधर्मिणीं॥ ३३॥ क्रियांक्रियापथेरक्तस्त्रिगुणांत्रिगुणाधिपः॥ क्रियांक्रियापथोपेतस्तथातदितिमन्यते ॥ ३४॥ प्रकृत्यासर्वमेवेदं
जगदंधीकृतंविभो॥ रजसातमसाचैवव्याप्तंसर्वमनेकधा॥ ३५॥ एवंद्वंद्वान्यथैतानिसमावर्तंतिनित्यशः॥ ममैवैतानिजायंतेधावंतेतानिमामिति ॥ ३६ ॥
निस्तर्तव्यान्यथैतानिसर्वाणीतिनराधिप॥ मन्यतेयंत्वबुद्ध्वात्तथैवसुकृतान्यपि॥ ३७॥ भोक्तव्यानिमयैतानिदेवलोकगतेनवै ॥ इहैवचैनंभोक्ष्यामिशुभा
शुभफलोदयं॥३८॥ सुखमेवतुकर्तव्यंसकृत्कृत्वासुखंमम॥ यावदंतंचमेसौख्यंजात्यांजात्यांभविष्यति॥३९॥ भविष्यतिचमेदुःखंकृतेनेहाप्यनंतकं॥ महद्दुः
खंहिमानुष्यंनिरयेचापिमज्जनं॥ ४० ॥ निरयाच्चापिमानुष्यंकालेनैष्याम्यहंपुनः॥ मनुष्यत्वाच्चदेवत्वंदेवत्वात्पौरुषंपुनः ॥ ४१ ॥ मनुष्यत्वाच्चनिरयंपर्याये
णोपगच्छति॥ यएवंवेत्तिनित्यंवैनिरात्मात्मगुणैर्वृतः॥ ४२॥ तेनदेवमनुष्येषुनिरयेचोपपद्यते॥ ममत्वेनावृतोनित्यंतत्रैवपरिवर्तते॥ ४३॥ सर्गकोटिसह
स्राणिमरणांतासुमूर्तिषु॥ यएवंकुरुतेकर्मशुभाशुभफलात्मकं॥ ४४॥सएवंफलमाप्नोतित्रिषुलोकेषुमूर्तिमान्॥ प्रकृतिःकुरुतेकर्मशुभाशुभफलात्मकं॥प्र
कृतिश्चतदश्नातित्रिषुलोकेषुकामगा॥४५॥ तिर्यग्योनिमनुष्यत्वेदेवलोकेतथैवच॥ त्रीणिस्थानानिचैतानिजानीयात्प्राकृतानिह॥४६॥ अलिंगांप्रकृतिंत्वा
हुर्लिंगैरनुमिमीमहे॥ तथैवपौरुषंलिंगमनुमानाद्विमन्यते॥४७॥ सलिंगांतरमासाद्यप्राकृतंलिंगमव्रणं॥ व्रणद्वाराण्यधिष्ठायकर्मणात्मनिमन्यते ॥४८॥

मिवपुंप्रकृतिभ्यामेवसर्वंकार्यंक्रियतेनान्यतरेणतथापिविवक्षितविवेकेप्रकृतावेवकर्तृत्वंपर्यवस्यति तस्याःसविकारत्वान्नतुपुंसिनिर्विकारत्वादित्यर्थः ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ अलिंगांनित्यानुमेयां नतुवन्हिवत्क
दाचित्प्रत्यक्षां कथंतर्हिसामान्यते दृष्टैर्लिंगैर्महदादिकार्यैस्तत्कारणभूतांतांअनुमिमीमहे पौरुषंलिंगंपुरुषस्यानुमापकंदेहाद्यनुगतंचैतन्यं चिदाभासलिंगेनचितिरनुमीयतेइत्यर्थः इतिमन्यतेनिरीश्वरःसांख्यो
नतुतत्तथेतिभावः यत्साक्षादपरोक्षाद्ब्रह्मयआत्मासर्वांतरइतिचितोऽव्यवहितापरोक्षत्वश्रुतिविरोधात् ॥४७॥ सइति अव्रणंप्राकृतंलिंगंनिर्विकारंप्रकृतेरिदंलिंगंगमकंदृश्यायाःप्रकृतेःसाधकइत्यर्थः सलिंगांतरं
पुर्यष्टकंगर्भंप्राप्यक्षरणधर्मित्वाद्व्रणोलिंगंतस्यद्वाराणिश्रोत्रादीनि ॥ ४८ ॥

Digitized by Google